ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра менеджменту, підприємництва та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою УТЕІ ДТЕУ
(протокол 1 від 30.08.2024)
Директор
_____ Петро ГАВРИЛКО

ФІЛОСОФІЯ /PHILOSOPHY

РОБОЧА ПРОГРАМА/
COURSE OUTLINE

ступінь вищої освіти	бакалавр/bacelor
галузь знань	07 Управління та адміністрування / «Management and Administration» 18 Виробництво та технології / Production and Technology
спеціальність	071 Облік і оподаткування / Accounting and Taxation 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок/ «Finance, Banking, Insurance and Stock Market» 073 Менеджмент/«Management» 076 Підприємництво та торгівля / «Entrepreneurship and Trade» 181 Харчові технології / Food Technologies
освітня програма	Облік і оподаткування / Accounting and Taxation Державні фінанси / State Finance Готельний і ресторанний менеджмент/ Hotel and Restaurant Management Оптова і роздрібна торгівля / Wholesale and Retail Trade Ресторанні технології / Restaurant Technologies

Ужгород 2024

Укладач:
Кочан В.М., канд. філос. наук, доцент кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі від 29 серпня 2024 р., протокол № 1.

Рецензент:
Левкулич В.В., д-р філос. наук, завідувач кафедри філософії ДВНЗ «УжНУ».

Робоча програма складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Філософія», затвердженої вченою радою УТЕІ ДТЕУ від 30.08.2024, протокол № 1.

Робоча програма містить такі розділи:
1. Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план).
2. Тематика та зміст лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи студентів.
3. Контроль та критерії оцінювання знань студентів.
Список рекомендованих джерел.

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		всього годин / кредитів	з них			
			Лекції	Практичні/ Семінарські заняття / МК	Самостійна робота студентів	
1	Філософія як універсальний ти п знань	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Історико-філософський процес	108	16	16	76	О, КТ, ТЗ, ЕК
3	Онтологія. Гносеологія	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Свідомість як філософська проблема. Етика як «практична філософія»	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Філософська антропологія. Соціальна філософія	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Філософія економіки. Філософія управління	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
7	Філософське осмислення історичного процесу	11	2	1	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Модульний контроль			1		ККР
Разом		180 / 6	28	28	124	Екзамен

Умовні позначення для форм контролю:
О – опитування;
КТ – комп’ютерне тестування;
ТЗ – творче завдання;
ЕК – експрес-контроль;
ККР – комплексна контрольна робота

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		всього годин / кредитів	з них			
			Лекції	Практичні/ Семінарські заняття /	Самостійна робота студентів	
1	Філософія як універсальний тип знань	21,5	1	0,5	20	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Історико-філософський процес	51,5	1	0,5	50	О, КТ, ТЗ, ЕК
3	Онтологія. Гносеологія	21,5	1	0,5	20	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Свідомість як філософська проблема. Етика як «практична філософія»	21,5	1	0,5	20	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Філософська антропологія. Соціальна філософія	21	0,5	0,5	20	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Філософія економіки. Філософія управління	21,5	1	0,5	20	О, КТ, ТЗ, ЕК
7	Філософське осмислення історичного процесу	20,5	0,5		20	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Модульний контроль	1		1		ККР
Разом		180 / 6	6	4	170	Екзамен

Умовні позначення для форм контролю:
О – опитування;
КТ – комп’ютерне тестування;
ТЗ – творче завдання;
ЕК – експрес-контроль;
ККР – комплексна контрольна робота

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.*	Оцінювання у балах
1	2	3	4
Знати: Здатність до визначення основних понять (філософія, світогляд та ін.). Знання предмету, функцій, структури та основних розділів "Філософії". Знання основних різновидів світогляду. Вміти: використовувати основну філософську термінологію та методологію. Уміння співвідносити філософські проблемиз відповідними розділами «Філософії».Уміння визначати тип власного світогляду.	**Тема 1. Філософія як універсальний тип знань**	12	5
	Лекція 1: 1. Філософія як система світоглядного знання. 2. Поняття «філософія»: сутність, походження, об'єкт, предмет. 3. Світогляд як інтегральне духовне утворення. 4. Засоби і форми буття філософії. 5. Структура філософського знання. 6. Функції філософії. 7. Філософія і наука. 8. Філософія і релігія. 9. Філософія і мистецтво. Список рекомендованих джерел: Основні: 1, 2, 6, 7. Додаткові: 13, 17, 18, 19.	2	
	Завдання для самостійної роботи студентів: 1. Де, ким, чому і як виникла філософія? 2. На яку потребу духу відповідає філософія? 3. У чому полягають особливості філософських знань? 4. Яка структура та основні соціально-культурні функції філософії? 5. Філософія, її людські виміри і зміст (сенс). 6. Основні принципи періодизації історико-філософського процесу.	8	2
	Семінарське заняття 1: 1. Основні історичні різновиди світогляду. 2. Джерела та особливості філософського знання. 3. Співвідношення філософії та релігії, філософії та науки. 4. Структура, предмет і основні функції філософії. 5. Роль філософії у житті суспільства і особистості. 6. Основні історичні етапи філософії	2	3

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.*	Оцінювання у балах
1	2	3	4
Знати: Розуміння джерел формування світової філософії. Знання специфіки	**Тема 2. Історико-філософський процес**	108	60
	Лекція 2-9: 2. Філософські вчення Стародавнього світу. Філософська думка Стародавньої Індії. Філософська думка Стародавнього Китаю.	16	

філософії Давнього Сходу та її зв'язку з західно європейською філософією та наукою. Знання основних філософських напрямів. Знання характеристик, особливостей еволюції культури і цивілізації та розвиткуфілософії – світової та вітчизняної. Розуміння потреб розвитку сучасної світовоїфілософії та науки. <u>Вміти</u>: Уміння застосовувати основні надбання філософії для розбудови власних свідомості та культуримислення	3. Антична філософія. 4. Філософія Середньовіччя. 5. Філософія Відродження та Реформації (XV-XVI ст.). 6. Європейська класична філософія Нового часу і епохи Просвітництва. 7. Німецька класична філософія (XVIII – перша пол. XIX ст.). 8. Постклясична філософія. 9. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні. Список рекомендованих джерел: Основні: 1-3, 5-10. Додаткові: 13, 17, 19, 20, 23, 25.		
	Завдання для самостійної роботи студентів: 2. Які відмінності між течіями давньокитайської філософії, конфуціанства і даосизмом? 3. Особливості філософії Платона. 4. У чому полягає гуманізм і драма філософії. 5. Характерні риси філософії І.Канта 6. Що допомогло К Марксу відкрити перспективи матеріальної інтерпретації проблем історії та культури? 7. Що таке філософія українського духу? 8. Які особливості сучасної світової філософії? 9. Чи є екзистенційна філософія гуманістичною?	76	2 2 2 2 2 2 2 2 (16)
	Семінарське заняття 2-9: 2. Філософські вчення Стародавнього світу. 3. Антична філософія. 4. Філософія Середньовіччя. 5. Філософія Відродження та Реформації. 6. Європейська класична філософія Нового часу і епохи Просвітництва. 7. Німецька класична філософія. 8. Постклясична (сучасна) філософія. 9. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні	16	5 5 5 5 5 6 6 7 (44)

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.*	Оцінювання у балах
1	2	3	4
<u>Знати</u>: Знання основних філософських проблем, які вирішуються метафізикою та онтологією. <u>Вміти</u>: Уміння застосовувати історичні та сучасні філософсько-наукові уявлення про світ для формування	**Тема 3. Онтологія: філософське вчення про буття. Гносеологія. Філософія і методологія науки**	12	5
	Лекція 10: 1. Проблема буття в історії філософії. Структура буття. Категорія матерії. Рух, простір і час як атрибути буття. 2. Сутність пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні форми і способи пізнання. 3. Види і рівні знання. Знання і віра. 4. Проблема істини в філософії. Основні концепції істини. 5. Наука та її місце в сучасному світі. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження, їх методи. Структура наукової теорії. Динаміка	2	

власного свідомого відношеннядо світу, закономірностей його існування	наукового пізнання (класична, некласична і постнекласична наука). Список рекомендованих джерел: Основні: 1-10. Додаткові: 13, 17, 18, 19, 20.		
	Завдання для самостійної роботи студентів: 1. Категорія «буття». ЇЇ смисл і специфіка. 2. Буття і небуття. 3. Особливості буття духовного. 4. Буття і сутність. 5. Буття і розум	8	2
	Семінарське заняття 10: 1. Проблема буття в філософії. Основні форми буття. 2. Категорія «матерія». Елементи структури матерії. Характерні риси матерії. 3. Основні концепції руху, простору і часу. 4. Буття світу і людини	2	3

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.*	Оцінювання у балах
1	2	3	4
Знати: Знання історико-філософських концепцій та структури свідомості. Знання факторів, завдяки яким можливий розвиток свідомості. Знання філософських концепцій мислення Вміти: Уміння використовувати фактори, завдяки якимможливий розвиток власних свідомості та мислення	**Тема 4. Свідомість як філософська проблема. Етика як «практична філософія»**	12	5
	Лекція 11: 1. Основні філософські концепції свідомості. Походження свідомості, її соціально-практична суть і основні властивості. Структура свідомості. Свідомість і самосвідомість. Душа і дух. Індивідуальна і суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості. 2. Предмет та специфіка етики як науки. Мораль як вид соціальної регуляції людської поведінки. Категорії етики: добро і зло, моральний обов’язок, совість, свобода та відповідальність, сенс життя, честь і гідність, щастя. Список рекомендованих джерел: Основні: 1-10. Додаткові: 13, 17, 18, 19, 20, 23.	2	
	Завдання для самостійної роботи студентів: 1. У чому проявляється «вторинність» свідомості , її залежність від матерії? 2. Яке співвідношення відображення і свідомості? 3. Які структурні елементи входять до психіки людини? 4. Яку роль у житті людини відіграє несвідоме в підсвідоме?	8	2
	Семінарське заняття 11: 1. Поняття свідомості в філософії. 2. Основні підходи до проблеми свідомості. 3. Структура свідомості. 4. Функції свідомості	2	3

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.*	Оцінювання у балах
1	2	3	4
Знати: Знання філософськихвчень про людину. Знання вирішення філософією головних проблем буття людини(сенс життя, творчість, свобода і відповідальність та ін.) Вміти: Уміння визначати власний сенс життя тацінніснi пріоритети як частину світоглядних установок. Розуміння співвідношення свободи та відповідальності в формуванні власної творчої діяльності	**Тема 5. Філософська антропологія. Соціальна філософія**	12	5
	Лекція 12: 1. Специфіка людського буття. Сутність людини і сенс її життя. Особистість і суспільство. Поняття «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість» і їхній взаємозв'язок. Проблема свободи і відповідальності людини. 2. Соціальна філософія як розділ філософського знання. Духовне життя суспільства й культура. Проблема цінностей у філософії. Основні цінності суспільства. Суспільство як система, що розвивається. «Політичне суспільство» або держава. Список рекомендованих джерел: Основні: 1-10. Додаткові: 13, 17, 18, 19, 20, 23.	2	
	Завдання для самостійної роботи студентів: 1. Основні філософські проблеми антропогенезу. 2. Філософська антропологія М. Шелера. 3. Релігійна філософська концепція П. Теяра де Шардена. 4. Марксистська концепція людини. 5. Філософія психоаналізу про людину	8	2
	Семінарське заняття 12: 1. Специфіка людського буття 2. Проблема цінностей у філософії	2	3

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.*	Оцінювання у балах
1	2	3	4
Знати: Знання філософського аналізу економіки в системі суспільних відносин. Знання філософського обґрунтування економічних теорій Вміти: Уміння застосовувати філософський аналізекономіки у професійній діяльності	**Тема 6. Філософія економіки. Філософія управління**	12	5
	Лекція 13: 1. Філософія економіки як галузь соціального знання. Етапи формування філософсько-економічних знань. Сучасні західні філософсько-економічні концепції. Людина як носій економічних відносин, сутність та особливості суспільного виробництва. Гроші як об'єкт філософського аналізу. 2. Філософія управління як методологія управління виробництвом. Технологія застосування в управлінні виробництвом філософських категорій. Система та системність як категорії філософії управління. Системні та міжсистемні категорії філософії управління. Список рекомендованих джерел: Основні: 6, 7. Додаткові: 12, 14, 15, 16, 21, 24.	2	
	Завдання для самостійної роботи студентів:	8	2

	1. Чому політична економія є першою науковою формою економічного знання? 2. Чому потреби людини в індивідуальному відтворенні є найфундаментальнішою? 3. Яка відмінність між поняттям «виробництвом» і «суспільне виробництво»? 4. Чим відрізняється філософське розуміння грошей від економічного?		
	Семінарське заняття 13: 1. Етапи формування філософсько-економічних знань 2. Сучасні західні філософсько-економічні концепції 3. Система та системність як категорії філософії управління	2	3

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.*	Оцінювання у балах
1	2	3	4
<u>Знати</u>: Знання філософського аналізу сучасного стану світової цивілізації. Знання особливостей інформаційного суспільства. Знання філософського аналізу глобальних проблем сучасності, перспектив подальшого розвитку суспільства <u>Вміти</u>: Уміння використовувати філософський аналіз сучасного станусвітової цивілізації для формування власного відповідального світогляду і організаціївласної суспільної діяльності	**Тема 7. Філософське осмислення історичного процесу**	11	5
	Лекція 14: 1. Філософське осмислення історії та її сенсу. 2. Проблема спрямованості та проблема єдності історичного процесу. 3. Лінійні та циклічні концепції історії. 4. Проблема історичного прогресу. Список рекомендованих джерел: Основні: 1-10. Додаткові: 11, 13, 17, 18, 22, 23.	2	
	Завдання для самостійної роботи студентів: 1. Сучасна світова цивілізація, її особливості та протиріччя суспільства 2. Філософський аналіз інформації у сучасному суспільстві. 3. Універсальна концепція сталого розвитку 4. Походження та основні типи глобальних проблем 5. Майбутнє як філософська проблема, її світоглядні, науково-методологічні, морально-психологічні та духовно-культурні компоненти	7	2
	Семінарське заняття 14: 1. Філософське осмислення історії та її сенсу. 2. Проблема спрямованості та проблема єдності історичного процесу. 3. Лінійні та циклічні концепції історії. 4. Проблема історичного прогресу	2	3
	Підсумкова контрольна робота		10
Разом:		180	100

*Примітка. Через дріб позначені години для студентів заочної форми навчання

3. КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Критеріями оцінки знань студентів під час усних та письмових відповідей є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури;
- логіка викладення матеріалу, культура мови, емоційність, виразність та переконаність;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки.

Оцінка 90-100 балів – виставляється студентам, які постійно готувалися до занять та, відповідно до програми, глибоко та всебічно розкривали зміст питань, які обговорювалися; виявили вміння формулювати висновки, узагальнення за питанням / темою, здатність аналізувати навчальний матеріал; виявили творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань; правильно розраховували певні показники, працювали з нормативною й інструктивною літературою; допускав при відповідях окремі несуттєві неточності.

Оцінка 82-89 балів – виставляється студентам, які у розкривали зміст питань, які обговорювалися; робили узагальнення та висновки з окремих питань; логічно викладали свої думки; брали участь у виконанні колективних завдань; виконували завдання для самостійної роботи, виконали завдання модульного контролю; але недостатньо використовували додаткову літературу; не досить повно і аргументовано викладали матеріали при усних відповідях, під час тестування припускалися окремих помилок, виявили недостатньо творчий підхід при виконанні індивідуальних завдань..

Оцінка 75-81балів – виставляється студентам, які розкрили зміст питань, які обговорювалися відповідно до програми курсу; формулювали висновки з окремих питань; виконували завдання для самостійної роботи, виконали завдання модульного контролю; брали участь у виконанні колективного завдання, але виявили деякі недоліки при усних відповідях, припускалися окремих помилок при тестуванні, не виявляли належної активності при обговоренні питань, недостатньо використовували додаткову літературу.

Оцінка 69-74 балів – виставляється студентам, які засвоїли значну частину питань згідно з програмою та робочою програмою дисципліни; виконали завдання для самостійної роботи; виконали завдання модульного контролю; але припускалися окремих неточностей при усних відповідях та під час тестування; не виявили належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовували додаткову літературу.

Оцінка 60-68 балів – виставляється студентам, які виявили мінімально достатній рівень знань, відповідали на окремі питання, які обговорювалися на заняттях, але припускалися суттєвих помилок при усних відповідях та тестуванні; не виявляли належної активності на заняттях; недостатньо використовували основну та додаткову літературу.

Оцінка 35-59 балів – виставляється у разі, якщо студент: несистематично відвідував лекційні заняття; не отримав позитивних оцінок за результатами

опитувань; не брав участь у виконанні колективного завдання; частково та неякісно виконав завдання самостійної роботи.

Оцінка 1-34 балів – виставляється у разі, якщо студент: систематично не відвідував лекції та практичні заняття; не виконав завдань із самостійної роботи.

Студенти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки FX або F, повинні додатково попрацювати для підвищення рівня своїх знань і при оцінці FX повторно перескласти підсумковий контроль, а при оцінці F пройти повторний курс навчання.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Афонов А. П. Філософія : навчальний посібник для студентів нефілософських спеціальностей. Маріуполь : ПДТУ, 2014. 175 с.
2. Губерський Л. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Фоліо, 2018. 622 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія: підручн. [2-ге вид.]. Харків: Право, 2018. 432 с.
4. Лозовий В., Требін М., Горлач М. Основи філософських знань. Київ: ЦНЛ, 2020. 1028 с.
5. Петрушенко В. Л. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії) Навчальний посібник. Друге видання, виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 596 с.
6. Філософія: навч. посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
7. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
8. Філософія: [підручник для студентів ВНЗ]. / Губерський Л.В. та ін. [2-е вид.]. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
9. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. 3-тє вид., переробл. Харків : Право, 2020. 432 с.
10. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія : Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

Додаткова

11. Актуальні проблеми філософії XX-XXI століть. Навчальний посібник / І. В. Карівець, В. Л. Петрушенко, С. М. Повторева, О. В. Онищук, О. В. Паньків, М. П. Скалецький, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. І. Ференц, О. Ю. Чурсінова / За заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240 с.
12. Базилевич В.Д. Метафізика економіки: Монографія / В.Д. Базилевич, В.В. Ільїн. – К.: Знання. – 2007. – 718 с.
13. Гнасевич Н.В. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Філософія». Тернопіль: ЗНУ ННІМВ ім. Б. Гаврилишина, 2020. 137 с.

14. Зіммель Г Філософія грошей / Г. Зіммель. – Харків : Фоліо. – 2019. – 667 с.
15. Ільїн В.В. Етюди про багатство. Легенди. Міфи. Життя (Економіка для себе) / В.В. Ільїн; за ред.. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України В.Д. 10. Базилевича і д-р філософ. наук, проф. Т.П. Кононенка. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 434 с.
16. Ільїн, В.В. (2018) Філософія економіки. In: Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авт.; за ред. Л.В. Губерського. – Вид. 2-ге, перероблене і доповнене. Харків: Фоліо, 2018, с. 572-620.
17. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: Логос, Софія, Розум: Підручник. – К.: Книга, 2006. – 432 с.
18. Основи філософії / С. Симоненко, О. Сулим, М. Шмиголь, Н. Щубелка, Ю. Юшкевич, Л. Сандюк. Під редакцією М. Шмиголь. К.: Вид-во: Центр навч. літ-ри, 2019. 412 с.
19. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львівська політехніка, 2019. 596 с.
20. Попов В. Ю. Філософія: навчально-методичний посібник для студентів. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 220 с.
21. Стельмах В.С., Смовженко Т.С., Скринник З.С. Гроші-людинасоціум: параметри взаємин: Навч. посіб. – Л.: ЛБІ НБУ, 2006. – 416 с.
22. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. К.: Книга, 2005. 528 с.
23. Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / За наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 184 с.
24. Філософія ринкових відносин: навчально-методичний посібник / Р.І. Олексенко. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. – 2019. – 311 с.
25. Філософська думка в Україні: Бібліогр. слов. / В.С. Горський, М.Л. Ткачук, В.М. Нічик та ін. – К.: Пульсари, 2002. – 244 с.
26. Філософський енциклопедичний словник / Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – К.: Ґенеза, 2002.
27. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія; [пер. з нім.]. Київ: Дух і Літера, 2019. 544 с.

Інтернет-ресурси

28. http://www.philosophy.ua Сайт Українського філософського фонду
29. http://www.philsci.univ.kiev.ua (бібліотека факультету філософії Київського національного університету ім. Тараса Шевченко)
30. http://www.psylib.kiev.ua (Електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.)
31. http://www.uct.kiev.ua/~sofi/ (Центр практичної філософії).